

KREDIBILNA PERSPEKTIVA PROŠIRENJA I POJAČAN ANGAŽMAN EU SA ZAPADNIM BALKANOM

«Ako želimo više stabilnosti u našem susedstvu, onda moramo da održavamo kredibilnu perspektivu proširenja za zapadni Balkan. Jasno je da neće biti daljeg proširenja tokom mandata ove Komisije i ovog Parlamenta. Nijedan kandidat nije spreman. Ali posle će Evropska unija biti brojnija od 27 članova. Kandidati za pridruživanje moraju da daju vladavini prava, pravosuđu i fundamentalnim pravima vrhunski prioritet u pregovorima.»

Predsednik Evropske komisije Žan Klod Junker (Jean-Claude Juncker), govor o stanju Unije, 13. sep 2017.

PROCES PROŠIRENJA

Proces pridruživanja EU se u širem smislu sastoji od 4 faze:

- 1** Zapadni Balkan ima perspektivu pridruživanja EU. Već danas, oni imaju koristi od značajne pomoći EU, od Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, gde se pruža dalekosežan pristup unutrašnjem tržištu EU, uz detaljne savete u vezi sa politikama. Nova strategija koja pokriva zapadni Balkan koju je usvojila Komisija 6. februara 2018. godine predviđa značajno povećanje podrške EU.
- 2** Kada zemlja ispuní osnovne političke, ekonomske i reformske kriterijume, ona može da postane zvanični kandidat za članstvo.
- 3** Kandidat tada prelazi na formalne pregovore o članstvu. Oni pokrivaju 35 poglavlja, u svim oblastima politika, kako bi se obezbedilo da svi kandidati budu potpuno spremni da postanu članovi. Postoji jak fokus na reformama u fundamentalnim oblastima kao što su vladavina prava, ljudska prava i reforme u javnoj administraciji i privredi. Za zapadni Balkan, regionalna saradnja i dobri susedski odnosi su od suštinske važnosti za napredovanje evropskim putem za svaku pojedinačnu zemlju.
- 4** Kada se pregovori i prateće reforme kompletiraju na zadovoljstvo obeju strana, finalizira se Pakt o pridruživanju i ratifikuje se, i zemlja pristupa EU.

KRITERIJUMI ZA PROŠIRENJE

Sporazum o Evropskoj uniji kaže da bilo koja evropska zemlja može da se prijavi za članstvo ukoliko poštuje demokratske vrednosti EU i ako je posvećena njihovom promovisanju. EU takođe treba da bude u stanju da integriše nove članove.

Zemlje koje žele da se pridruže Evropskoj uniji moraju da imaju:

- ▶ stabilne institucije koje garantuju demokratiju, vladavinu prava, ljudska prava i poštovanje za zaštitu manjina;
- ▶ funkcionalnu tržišnu privredu i kapacitet da se nose sa konkurencijom i tržišnim snagama u EU;
- ▶ sposobnost da preuzmu i delotvorno sprovode obaveze člana, uključujući i privrženost ciljevima političke, ekonomske i monetarne unije.

Da bi se **ispunili dobro uspostavljeni kriterijumi za članstvo** i u njihovom sopstvenom interesu, zemlje zapadnog Balkana treba da sprovedu **sveobuhvatne reforme** u presudno važnim oblastima. **Vladavina prava, fundamentalna prava i upravljanje** moraju da se značajno ojačaju. Pravosudne reforme, borba protiv korupcije i organizovanog kriminala, kao i reforma javne uprave treba da izrode stvarne rezultate, a funkcionisanje demokratskih institucija treba da bude ozbiljno poboljšano. Privredne reforme moraju da se sprovedu energično i da se reše sistemske slabosti, slaba konkurentnost i velika nezaposlenost.

Sve zemlje moraju nedvosmisleno da se posvete, i na rečima i na delu, **prevazilaženju nasleđa prošlosti**, ostvarenjem pomirenja i rešavanjem otvorenih pitanja pre njihovog pristupanja EU, naročito **graničnih sporova**.